

7. Het bombardement op de Oirschotse Sint Pieter en het herstel. Uit het boek "Een dorp in de Oorlog" van Frans Beks en Piet Machielsen

"De kerk brandt! Rond het middaguur op die tweede oktober begon zich een jobstijding te verspreiden door Oirschot. Waar velen bevreesd voor waren gebeurde: de trots van het dorp, de St. Pieterskerk, brandde. Geallieerde artillerie had die dag vanaf de morgen felle beschietingen uitgevoerd op de kom van Oirschot. Deze artillerie stond in een brede zone opgesteld vanaf de spoorlijn bij Acht tot aan Wintelre en de Beerzen. De brand begon in het middenschip ter hoogte van het kleine luitorentje en breidde zich ondanks de geweldige inzet van de Oirschotse brandweer snel uit. In enkele uren ging de in eeuwen opgebouwde pracht en praal van de Sint Pieterskerk totaal verloren. Het dak van het middenschip stortte met groot geraas volledig in. De geallieerde artillerie bediende zich bij het vernietigende werk niet alleen van ontploffende granaten.

Oirschot. St. Petrus Banden, 2 October 1944

Massieve granaten om de kerk te slopen

Ook massieve granaten zonder springlading, eigenlijk kleine sloophamers, werden gebruikt om de toren, die de brand had overleefd, te slechten. Bij de restauratie na de oorlog werden deze granaten nog aangetroffen in de dikke muren van de kerk. Omstreeks halfdrie in de middag stortte het bovenste deel van de toren met een immense klap op de markt. Onder moeilijke omstandigheden wist Fr. van Esch van onder zijn regenjas, ondanks de Duitse aanwezigheid, foto's van dit drama te nemen. De tragedie was met de ondergang van de grote kerk nog niet compleet. Tijdens de beschieting van de kerk werden op de hoek Kerkstraat/Nieuwstraat de bewoners opgeschrikt door een harde knal.

Jan Schoenmakers dodelijk getroffen

Toen het stof was opgetrokken, werd duidelijk dat de jeugdige J. Schoenmakers getroffen was door een granaatscherf. De verwondingen waren zo ernstig dat hij op straat overleed, nadat de toegesnelde kapelaan hem het Heilig Oliesel had gegeven. Aan de andere kant van Oirschot in de Notel werd de bejaarde G. van Berendonk rond 16.00 uur ook door het geallieerde artillerievuur verrast en dodelijk getroffen. Ter plekke werd door een Montfortaan de getroffene van de laatste sacramenten voorzien. Tijdens deze zwarte maandag werden door het geallieerde vuur ook nog twee woonhuizen in de Koestraat in de as gelegd. De boerderij van P. van de Bosch aan de Spoordonkseweg brandde later in de middag eveneens af. Ook het klooster Nazareth werd weer onder vuur genomen en zwaar beschadigd. Een evacu e werd daarbij zwaar gewond. Een Montfortaan schreef op die tweede oktober 1944 in zijn dagboek. "Wat verlangen we toch naar het einde van deze verschrikkelijke tijd". Het was de hartekreet van menig Oirschottenaar.

Heropbouw

In 1945 werd een begin gemaakt met het opruimen van het puin en werden voorbereidingen getroffen tot wederopbouw. Op heel veel plaatsen werd een nieuwe kerk gebouwd, maar hier in Oirschot had men de moed om de kerk, waar men al eeuwen trots op was, in oude glorie te herstellen. "Ik lees", aldus pastoor Spijkers, "in het notulenboek van het kerkbestuur, dat op 5 november voor het eerst na de ramp bijeenkwam: "zwaar zullen de zorgen zijn, vooral voor de Zeer Eerwaarde Heer Pastoor om dit door alle Oirschottenaren zo beminde Godshuis weer in zijn vroegere glorie te doen herrijzen. De voorzitter en de leden hopen, evenwel met medewerking en steun van allen, het nageslacht te kunnen tonen dat evenals in de Middeleeuwen een diep geworteld christelijk geloof zich uitend in de samenwerking van allen, nog alles weet te bereiken".

Architect Ir. Geenen kreeg de opdracht

Ir. Geenen uit Eindhoven werd erbij gehaald als architect en ook Mgr. Van Helvoirt van het Bouwbureau van het Bisdom. Zij kregen de opdracht van het kerkbestuur om de Oirschotse kerk schoner dan ooit te doen herrijzen. De boeren zorgden voor maar liefst 300 eikenbomen en 300 dennenbomen, recht van het land, en omdat de aannemersfirma Van Heesewijk uit Best te weinig personeel had om de klus te klaren, werd er ook meegewerkt door 30 ambachtslieden van de firma Granneman en Rietmeijer uit Stompwijk, 16 kilometer van Den Haag. Onder hen was timmerman Theo van Bemmelen, die in Oirschot zijn vrouw vond en hier is blijven wonen. Reeds op 10 september 1945 werd beneden op de grond begonnen met het maken van de kap boven het priesterkoor, die met een lier naar boven werd getrokken. De Commissaris van de Koningin en de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen hebben in die tijd Oirschot bezocht om de kerk in ogeschouw te nemen.

De laatste loodjes

Op 10 september 1947 werd de herbouw van het schip ter hand genomen en dat duurde tot 1 september 1951. Op die dag kon het geheel gerestaureerde schip in gebruik worden genomen en begon men met de afwerking van het priesterkoor en de transepten, met name door het hermetzelen van de gewelven. Tegen het einde van 1952 waren priesterkoor en transepten afgewerkt en kon het tussenschot worden verwijderd.

Officiële ingebruikname door Mgr. Mutsaerts

Op 18 december 1952 werd de geheel gerestaureerde kerk in gebruik genomen met een pontificaal lof gecelebreerd door Mgr. W. Mutsaerts, bisschop van Den Bosch. In 1959 werd door firma A. van Breemaat begonnen met het op hoogte brengen van de toren tot zijn oorspronkelijke hoogte van vóór de oorlog. Dat duurde tot 1962. Waar de pastoor en het kerkbestuur op 5 november 1944 op hoopten is waarheid geworden. Na 18 jaar is de Oirschotse St. Pieter in oude glorie hersteld. Jan van Gestel, oud-kapelaan van Oirschot en in 1936 benoemd tot bouwpastoor in Spoorndonk, heeft in dichtvorm een prachtige kroniek van 20 verzen geschreven over oorlogsgebeurtenissen in Oirschot. Hij schreef het volgende vers, toen de kerk weer hersteld was:

*O grijze kathedraal, gelouterd door het vuur
Hoe staat gij nu weer schoon op Oirschots ruime plein!
Wij bidden God den Heer, dat gij voor lange duur
De schaaftal van de kudde van Oirschot moge zijn*

